

לאור החסידות

התפישות החידושים

חלק ד' - זוחלים ומכרסמים

הפרות עם בעלי החיים בעין יהודית-חסידית

תֵּכֵן הָעֲנִינִים

62
חֲמָט

08
תַּנִּין

68
שֶׁבֶלֶל

14
חֶלֶד

74
חֶשׂוּפִית

20
עֵכָבֵר

80
נְמִיָּה

26
צָב

86
גִּירִית
הַדְּבֵשׁ

32
קִפּוֹד

92
צִפֵּעַ

38
שֶׁמֶמִית

98
פֶּתֶן

44
כּוֹחַ

104
אַפְּעָה

50
זְקִית

110
סַלְמַנְדֵּרָה

56
לְטָאָה

170
דַּרְקוֹן
קְאֻמוֹדוֹ

176
חַלְדָּה

182
צ'ינצ'ילה

188
יֶרְבוּעַ

194
קַפִּיבֵּרָה

200
צַב יַם גְּלָדִי

206
צִפְרִידַע

212
דְּנִדְרוֹבְטֵיִם

218
בוֹנָה

116
חַרְדוֹן
צֵב

122
מַרְמִיטָה

128
סַמּוֹר

134
מוֹנִיטוֹ דֵּל
מוֹנְטָה

140
דַּרְבֵּן

146
חַפְרָפֶרֶת

152
שְׂפִיפּוֹן

158
גּוֹוִיָּאֵל

164
לְמִינֵג

תְּעוּדַת זָהוּת

שֵׁם: תַּנִּין

אַשְׁפָּחָה: זוּחִלִים

הַמִּין שֶׁבְּעֶרְךָ: תַּנִּין הַיָּאוֹר

תְּפוּצָה: אִפְרִיקָה

תּוֹחֶלֶת חַיִּים: 100 שָׁנָה

אָז מַי אֲנִי בַּעֲצָם?

אחד הזוחלים המזכירים ביותר בתנ"ך, הוא גם הגדול והכבד שבהם: התנין.

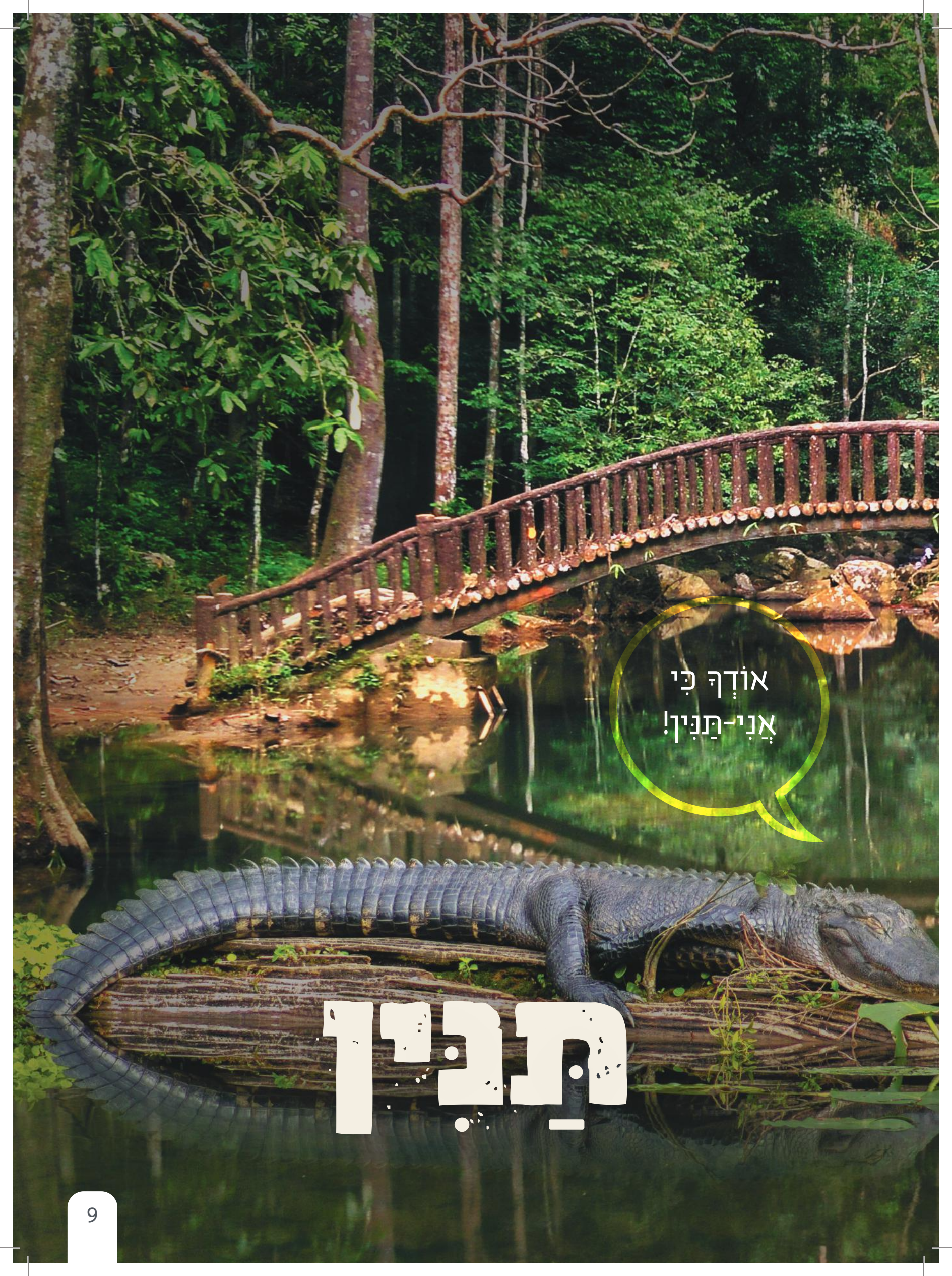
בין התנינים, בולט במיוחד בגודלו ובשמו הרע תנין היאור. תנין אימתני זה הוא אחד הטורפים האימים ביותר לאדם.

תנין היאור הוא מה שנקרא "טורף-צל". אין מעליו טורף טבעי, והוא מסוגל לטרוף כל יצור חי, כולל גם את האדם. באפריקה גטרפים מדי שנה בממצע בסביבות 300 בני אדם על ידי תנין היאור.

תחום תפוצתו של תנין היאור כולל את מרבית אפריקה שמדרום לסהרה והאי מדגסקר. עד לפני כמאה שנה נתן היה לראותו גם בטבע בארץ ישראל. ברוך שפטרנו.

תניני היאור חיים בקבוצות וגם צדים יחד. הם טורפים מכל הבא ליד, ואפלו בעלי חיים גדולים מהם בהרבה כמו זברה או תאו, כשהם מתקרבים למים. ביבשה התנין אטי יותר ויתקשה לרדוף אחרי טרף.

האזנים, העינים והנחיריים של התנין נמצאים כלם באותו משטח וממקמים גבוה בחלק העליון של ראשו, על מנת לאפשר לתנין להיות שקוע במים כאשר רק עיניו ואפו מציצים החוצה. פעמים רבות אפשר לעמד ממש לידו ולא להבחין בו.

אֹדֶה כִּי
אֲנִי-תַנִּין!

תַּנִּין

חמשה דברים ש(אולי) לא ידעתם עלי...!

- 1 תנין היאור מסגל להגיע למשקל של טון! התנין היחיד הגדול ממנו הוא תנין הים המגיע למשקל טון וחצי.
- 2 תניני יאור ארפיים במיוחד מגיעים לאורך של יותר מ-6 מטרים! תנין הים יכול להגיע אפילו ל-7.
- 3 נשיכתו של התנין היא החזקה בעולם החי כיום! אפילו יותר מהפריש הלבן, האריה והצבוע.
- 4 במצרים העתיקה פחדו מהתנינים, ואף חנטו אותם וסגדו להם.
- 5 שמו הלועזי של "תנין היאור" הוא "קרוקודיל הנילוס".

הַלְכָה לַמַּעֲשֵׂה

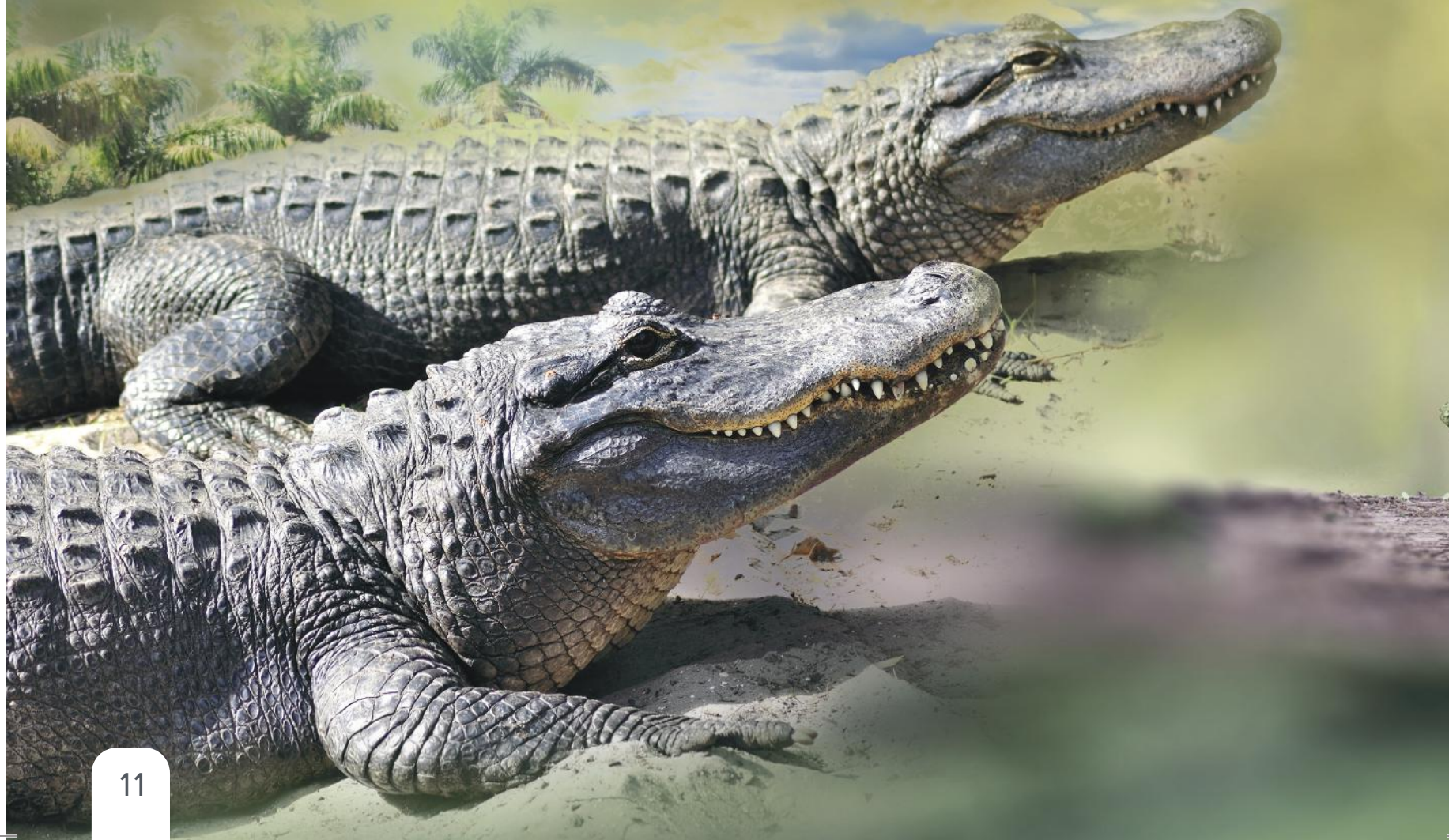
בְּתַפְלַת שְׁחֵרִית אָנוּ מְזַכֵּירִים בַּפְּסוּקֵי דְזִמְרָה אֶת הַתְּנִינִים "הִלְלוּ אֶת ה' מִן הָאָרֶץ תְּנִינִים וְכָל תְּהוֹמוֹת".

מִזְמוֹר זֶה מִתְחַלֵּק בֵּין אֱלֹהֵי הַמַּהֲלָלִים אֶת ה' מִן הַשָּׁמַיִם - מַלְאָכִים, צְבָאוֹת, שְׁמֶשׁ וְיָרֵחַ, כּוֹכְבֵי הָאֹר וְהַרְקִיעִים - לְבֵין אֱלֹהֵי הַמַּהֲלָלִים אוֹתוֹ מִן הָאָרֶץ, וּבְרָאשֵׁם הַתְּנִינִים הַגְּדוֹלִים.

הַרְמַב"ם מְבָאֵר זֹאת בְּהִלְכוֹת יְסוּדֵי הַתּוֹרָה:

"וְזֶה שְׂאֵמֵר דָּוִד הִלְלוּ אֶת ה' מִן הָאָרֶץ תְּנִינִים וְכָל תְּהוֹמוֹת אֵשׁ וּבְרָד שֶׁלֵּג וְקִיטוֹר, וּבְאוֹר עֲנָנִים הַדְּבָרִים הִלְלוּהוּ בְּנֵי אָדָם מִגְּבוּרֹתָיו שֶׁתִּרְאוּ בְּאֵשׁ וּבְבְרָד וּבְשָׂר בְּרוּאִים שֶׁתִּרְאוּ לְמַטָּה מִן הַרְקִיעַ שֶׁגְּבוּרָתָם תָּמִיד נִפְרָת לְקַטֵּן וּלְגְדוֹל".

הַפְּסוּק מְזַכֵּיר בְּמִיחָד דְּבָרִים שֵׁשׁ בָּהֶם גְּבוּרָה גְּדוֹלָה וְעֲצָמָה, כְּדֵי לְהַפְלִיא אֶת כּוֹחוֹ וּגְבוּרָתוֹ שֶׁל הַבּוֹרָא.

חיות חסידי(ו)ת

בפֶּרֶשֶׁת וָאֵרָא מִסְפָּר עַל מֹשֶׁה אֶהְרֹן הַמְשַׁלֵּיךְ אֶת מִטְהוֹ לִפְנֵי פֶרְעֹה, וְהִנֵּה הוֹפֵךְ הַמִּטָּה לְתַנּוּן. לְאַחַר מִכֵּן מְשַׁלְיָכִים הַחֲרָטְמִים אֶת מַטֵּיהֶם וְגַם הֵם הוֹפְכִים לְתַנּוּנִים. אֵךְ כְּשֶׁחֹזְרִים כָּל הַתַּנּוּנִים לְהִיּוֹת מְקַלּוֹת - בּוֹלְעַ מִטָּה אֶהְרֹן אֶת מִטּוֹתָם.

לֹא סֵתָם הִפְכוּ הַמִּטּוֹת לְתַנּוּן דּוֹקָא, אוֹתוֹ יִצוֹר אִימְתַנִּי וְזוּעָם. הֲרַבִּי מִבְּאֵר זֹאת עַל פִּי תוֹרַת הַחֲסִידוֹת:

הַהֲבִדֵּל בֵּין מִטָּה לְתַנּוּן, שְׁמִטָּה מְסַמֵּל קַר-רוּחַ, אֶפּוֹק, וְאֵלוֹ תַנּוּן מְסַמֵּל כְּעֵס וְהִתְרַגְּשׁוֹת. סִפּוּר זֶה מְלַמֵּד אוֹתָנוּ כִּי גַם כְּאֲשֶׁר צְרִיכִים "לְכַלֵּעַ" וּלְבַטֵּל אֶת מְצִיאוֹת הַזּוּלָּת הַרְעָ, יֵשׁ לְהוֹצִיא אֶת הַרְעָ מִמֶּנּוּ בְּקַר-רוּחַ, בְּלִי כְעֵס וְהִתְרַגְּשׁוֹת, מִבְּלִי לְהַרְגִישׁ אֶת הַמְצִיאוֹת הָאִישִׁית - כְּמוֹ מְקַל יָבֵשׁ בְּלִבְד.

לְכֵן נִבְחַר אֶהְרֹן לְתַפְקִיד: "אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם, אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת וּמְקַרְבֵּן לַתּוֹרָה". פְּעֻלָּה כְּזוֹ צְרִיכָה לְהַעֲשׂוֹת עַל-יְדֵי "מִטָּה אֶהְרֹן" - מִתּוֹךְ אֶהֱבַת-יִשְׂרָאֵל אֲמִתִּית, מִבְּלִי שְׂתֵעָרְבוּ בָּהּ נְטִיּוֹת רְעוֹת אִישׁוֹת.

ספורו של תנין

במדורש רבה על מגלת אסתר, מספר על חלום מפלא שחלם מרדכי היהודי, עוד לפני כל ספור המגלה:

בשנה השנית למלך אחשוורוש וירא והנה רעש גדול ותזק ובהלה על הארץ ופחד ורעד לכל יושביה, והנה שני תנינים גדולים ויריעו זה לקראת זה ויערכו מלחמה וינוסו לקולם כל גויי הארץ.

והנה ביניהם גוי אחד קטן ויקומו כל הגויים על הגוי הקטן לאבד זכרו מעל הארץ, ויהי היום ההוא חשף לכל העולם ויצר לגוי הקטן מאד וינצקו אל ה'.

והתנינים נלחמים באכזריות חמה ואין מפריד ביניהם, וירא מרדכי והנה מעין מים אחד קטן עבר בין שני התנינים האלה ויפריד ביניהם מן המלחמה אשר היו נלחמים והמעין גבר, נגר ויהי לנחל שוטף כשטף ים הגדול והולך ושוטף בכל הארץ, וירא והנה זרחה השמש לכל הארץ ויאור העולם, ויתרומם הגוי הקטן והגבוהים השפלו ויהי שלום ואמת בכל הארץ.

ויהי מהיום ההוא ומעלה וינצר מרדכי את החלום אשר חלם ובעת אשר הצר לו המן אמר לאסתר על ידי שלוחה (התד): הנה החלום אשר ספרתי לך בימי נעוריה, ועתה קומי ובקשי רחמים מאת הקדוש ברוך הוא ובאי לפני המלך והתחנני על צמך ועל מולדתך...

דברים פרק לב (לג)

חַמַּת תַּנִּינִים יִינָס וְרֵאשׁ פְּתָנִים אֶכְזָר: